

PKS- yhteisöraportti 1|2020

Helsinki

Sisällys

Tämä raportti sisältää pääkaupunkiseutuyhteisesti raportoitavat yhteisöt. Raportissa esitetään kustakin yhteisöstä niiden toimittamien katsausten perusteella vuoden 2020 toiminnan ja talouden kehittymistä koskevat tiedot. PKS-raportti tehdään neljän kuukauden välein.

Tiivistelmä PKS-yhteisöjen avainluvuista.....	2
Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä (HUS).....	3
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL).....	8
HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä.....	11
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy.....	15
Tunnuslukujen laskukaavat.....	18

Julkaisija
Nimike
Sarja

ISBN
ISSN-L
ISSN
Tiedustelut

Helsingin kaupunginkanslia
PKS-yhteisöraportti 1| 2020
Helsingin kaupungin keskushallinnon
julkaisu 2020:27
978-952-331-804-5
2242-4504
2323-8135 (verkkajulkaisu)
controller Pia Halinen, erityissuunnittelija Tiina Leinonen

Tiivistelmä PKS-yhteisöjen avainluvuista

PKS-yhteisöraportilla 1/2020 (raportointi ajalta 1.1.-30.4.2020) on tiivistelmä avainluvuista ennuste 2020 (lyhenne E2020), tilinpäätös 2019 (lyhenne TP2019) ja toteuma 1.1.-30.4.2020 (lyhenne 1-4/2020). Omistajaohjauksen tavoitteiden seuranta oli ensimmäistä kertaa osana PKS-yhteisöraporttia 3/2019 (raportointi ajalta 1.1.-31.12.2019). Vuonna 2020 omistajaohjauksen tavoitteiden seuranta on osana raportteja 2/2020 (raportointi ajalta 1.1.-31.8.2020) ja 3/2020 (raportointi ajalta 1.1.-31.12.2020).

Ennuste 2020, tilinpäätös 2019

Avainlukuja (milj. euroa)	HUS E2020	HUS TP2019	HSL E2020	HSL TP2019	HSY E2020	HSY TP2019	Metropolia amk E2020	Metropolia amk TP2019
Toimintatuotot	2 482,6	2 370,6	631,9	748,2	375,4	379,9	100,4	98,3
Toimintakulut	-2 512,8	-2 408,9	-727,0	-735,3	-191,2	-183,4	-94,2	-90,3
Tilikauden yli-/alijäämä	-152,1	-15,0	-113,2	-4,8	12,5	28,9	-2,4	1,7
Toimintatuotot/toimintakulut (%)	98,8	104,3	86,9	101,8	194,0	204,5	106,6	108,7
Henkilöstökulut toiminta- tuotoista -%	56,2	53,1	3,7	3,1	12,9	12,0	68,1	67,7
Vuosikate/poistot (%)	-38,3	85,7	-529,8	73,9	111,9	129,2	65,7	122,8

Toteuma 1-4/2020, tilinpäätös 2019

Avainlukuja (milj. euroa)	HUS 1-4/2020	HUS TP2019	HSL 1-4/2020	HSL TP2019	HSY 1-4/2020	HSY TP2019	Metropolia amk 1-4/2020	Metropolia amk TP2019
Investoinnit	-62,0	-209,0	-7,2	-11,1	-60,8	-256,1	-5,2	-9,2
Oma pääoma	305,9	376,2	51,4	78,6	723,5	707,9	43,3	43,6
Pitkäaikaiset velat	449,5	437,2	0,0	0,0	1 594,4	1 560,4	1,4	5,8
Kassavarat	73,6	88,9	27,6	16,0	7	16,8	4,4	3,2
Taseen loppu- summa	1 348,2	1 364,4	165,0	187,2	2 544,5	2 502,9	65,4	68,3

Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä (HUS)

Helsingin kaupungin
omistusosuus

36,2 %

”Vuosi 2020 on alkanut hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa. Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän (HUS) tilikauden 2020 tuloksen ennakoitaan päätyvän 150 – 200 milj. euroa alijäämäiseksi. Alijäämävaikeeseen tulokseen vaikuttavat Apotin helmikuun käyttöönoton johdosta supistettu elektiivinen toiminta, koronan vuoksi alas ajettu elektiivinen toiminta sekä koronaepidemian aiheuttamat lisäkustannukset. Koronan vuoden 2020 taloudellisten vaikutusten osalta ei vielä ole tietoa valtion kompensatiosta lisätalousarvion kautta. Koronan vuoksi kehittämistoiminta oli lähes pysähtyksissä alkuvuoden osalta.”

HUSin tehtävänä on tuottaa sen jäsenkuntien ja sairaanhoidopiirin järjestämisvastuuseen kuuluvia erikoissairaanhoidon ja kehitysvammahuollon palveluja sekä huolehtia yliopistolliselle sairaanhoidopiirille säädetyistä muista tehtävistä.

Avainlukuja (1 000 euroa)	2020 Ennuste	2019 Toteuma
Toimintatuotot	2 482 599	2 370 508
Toimintakulut	-2 512 814	-2 408 948
Toimintakate	-29 585	103 195
Tilikauden yli-/alijäämä	-152 143	-15 022
Toimintatuotot/toimintakulut (%)	98,8	104,3
Henkilöstökulut toimintatuotoista -%	56,2	53,1
Vuosikate/poistot (%)	-38,3	85,7
Avainlukuja (1 000 euroa)	1-4/2020 Toteuma	2019 Toteuma
Investoinnit	-62 035	-209 066
Oma pääoma	305 877	376 231
Pitkäaikaiset velat	449 510	437 218
Taseen loppusumma	1 348 269	1 364 352
Kassavarat	73 610	88 939

Hallitus

Puheenjohtaja: Urho Ulla-Marja

Varapuheenjohtaja: Oksanen Jari

Jäsenet: Böhling Tom, Handolin Kirsti, Harjuhahto-Madetoja Katrina, Hosia Helka, Kajander Petri, Lehtimäki Harri, Letto Pirkko, Månsson Björn, Niemi Marika, Peura Sirpa, Piirtola Mikko, Reijula Kari, Taipale Ilkka, Vanhanen Reetta, Vuorjoki Anna

Varajäsenet: Aalto Terhi, Asko-Seljavaara Sirpa, Gustafsson Seija, Hämäläinen Esa, Johansson Sebastian, Kinosmaa Pentti, Lehtniemi Ceta, Levo Juha, Luhtanen Leena, Mauriala Vesa, Pöri Mikko, Rauhala Kirsi, Rehn-Kivi Veronica, Rokkanen Sakari, Tuure Tuomas, Vuorento Reijo, Vähäsarja Ossi

Toimitusjohtaja: Tuominen Juha

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Vuosi 2020 on alkanut hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa. Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän (HUS) tilikauden 2020 tuloksen ennakoitaan päätyvän 150 – 200 milj. euroa alijäämäiseksi. Alijäämävaikeeseen tulokseen vaikuttavat Apotin helmikuun käyttöönoton johdosta supistettu elektiivinen toiminta, koronan vuoksi alas ajettu elektiivinen toiminta sekä koronaepidemian aiheuttamat lisäkustannukset. Koronan vuoden 2020 taloudellisten vaikutusten osalta ei vielä ole tietoa valtion kompensatiosta lisätalousarvion kautta. Koronan vuoksi kehittämistoiminta oli lähes pysähtyksissä alkuvuoden osalta.

Ei-kiireellinen leikkaustoiminta laski maaliskuusta noin 60 %:iin normaalista. Volyyminä on pystytty vähitellen kasvattamaan toukokuun lopulta alkaen. Samoin ajanvarauksellinen poliklinikkatoiminta laski käyntityypistä riippuen 50 – 60 %:iin normaalista, joskin etäkäyntien määrä on kasvanut merkittävästi. Elektiivisen toiminnan ylösajoa jatketaan, kuitenkin samanaikaisesti varautuen koronan mahdolliseen toiseen aaltoon. Elektiivisen toiminnan tasoksi lähikuukausina arvioidaan keskimääräisesti noin 75 – 80 % normaalista, loppuvuonna arvioidaan pääsevän jo lähelle normaalitasoa.

Ennalta suunniteltua kiireetöntä hoitoa koskevien elektiivisten läheteiden määrä (98 907) väheni 9,0 % edellisvuodesta. Vuoden 2020 tammi-huhtikuussa oli saman verran arkipäiviä, kuin

edellisvuoden vastaavana ajanjaksona. Keskimäärin tammi-huhtikuun jokaisena arkipäivänä HUSiin saapui 1 190 elektiiivistä lähetettä. Erikoissairaanhoidon päivystyskäyntien määrä (87 303) väheni 12,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Keskimäärin tammi-huhtikuussa erikoissairaanhoidon päivystyskäyntejä toteutui HUSin sairaaloissa keskimäärin 720 käyntiä päivässä.

Hoitoonpääsy lain edellyttämässä ajassa heikentyi vuoden 2019 huhtikuun lopun tilanteeseen verrattuna sekä vuodeosastolle, että poliklinikalle jonottaneiden osalta. Huhtikuun lopussa vuodeosastohoitoon odottavien potilaiden kokonaismäärä (20 564) kasvoi 20,7 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta, ja yli 6 kk odottavien potilaiden lukumäärä (1 965) kasvoi, kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 546 potilasta (+ 259,9 %). Erikoisaloista eniten yli 6 kk odottajia oli silmättauteille (958 potilasta) ja kirurgiaan (850 potilasta). Kiireettömään polikliiniseen tutkimukseen ja hoitoon odottavien potilaiden kokonaismäärä (24 999) oli 10,1 % pienempi, kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Mutta yli 3 kk odottavien potilaiden lukumäärä kasvoi ja oli 5 440 potilasta, kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 2 167 potilasta (+ 151,0 %).

Kumulatiivisesti tammi-huhtikuussa palvelutuotannon laskutusosuudella painotettu volyyymi alitti talousarvion sisältämän suunnitelman 3,1 %, ja laski 3,8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Jäsenkuntien maksuosuuslaskutukseen sisältyvän tuotannon osalta palvelutuotannon laskutusosuudella painotettu volyyymi alitti talousarvion sisältämän suunnitelman 0,3 % ja väheni 1,3 % edellisestä vuodesta.

Avohoidon osuus oli tammi-huhtikuussa hieman edellisvuoden tasoa suurempaa, sen laskutuksen osuus HUSin erikoissairaanhoidosta oli 46,9 % (1-4/2019: 46,6 %). Avohoidon laskutuksen osuus koko HUSin omasta palvelutuotannosta oli tammi-huhtikuussa 47,9 % (1-4/2019: 47,6 %). Tuotelukumäärien mukaisesti tarkasteltuna avohoidon osuus sen sijaan hieman laski edellisestä vuodesta ollen nyt tammi-huhtikuussa HUSin erikoissairaanhoidosta 87,9 % (1-4/2019: 88,1 %) ja koko omasta palvelutuotannosta 88,6 % (1-4/2019: 88,9 %).

Käyntituotteiden määrä somatiikassa väheni 10,5 %, ja psykiatriassa 6,9 %. DRG-tuotteiden lukumäärä väheni 10,0 % edellisestä vuodesta ja DRG-tuotteiden laskutus oli edellisvuotta 7,3 % vähäisempää. DRG-tuoteryhmistä lukumääräisesti eniten vähenivät Pientoimenpiteet (-21,8 %) ja Tähytykset (- 19,9 %). Myös muut tuoteryhmät vähenivät; DRG-O-ryhmät 10,7 % (lyhyt hoito; päiväkirurgia tai päivän hoitajakso), ns. Klassiset DRG-ryhmät 10,1 % (vuodeosastohoito) ja 900 ryhmän tuotteet 3,8 % (kallit lääkehoidot, rtg- ja laboratoriotutkimukset). DRG-tuotteiden kehitystä voidaan tarkastella myös päätautiluokituksen (Major Diagnostic Category, MDC) mukaisesti. Tuotelukumääräisesti suurinta lasku oli Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien

hoidossa - 18,7 % sekä Silmäsairauksien hoidossa - 21,6 %.

Koronaepidemian seurauksena elektiiivistä toimintaa on pyritty siirtämään mahdollisimman paljon etävastaanottoina toteutettavaksi. Tämä näkyi sähköisten palveluiden käytön merkittävänä kasvuna erityisesti vuoden 2020 huhtikuusta alkaen. Kokonaisuudessaan sähköisten palveluiden käyttö lisääntyi tammi-huhtikuussa 600 % edelliseen vuoteen verrattuna ja sen laskutus kasvoi lähes 500 %. Sähköisten palveluiden osuus HUSin omasta palvelutuotannosta tammi-huhtikuussa oli 2,2 %, kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 0,3 %. HUS Psykiatriassa on käytössä oma tuoteistusmalli, josta ei tällä hetkellä ole saatavissa vastaavia laskutustietoja.

Vuonna 2020 kokonaistuottavuuden kehitystä seurataan kustannus per potilas -tunnusluvulla. Tammi - huhtikuussa HUSin kustannus per potilas oli 1 933 euroa, kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 1 785 euroa, kasvua edelliseen vuoteen oli 8,3 %. Tavoitteena on, että kustannus per potilas laskisi HUS tasolla -1 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan.

Talousarviossa vuodelle 2020 asetetut oman palvelutuotannon hinnat ovat keskimäärin 1,3 % korkeammat kuin vuonna 2019. Tammi-huhtikuussa 2020 toteutunut oman palvelutuotannon keskihinta oli 2,8 % korkeampi suhteessa edellisen vuoden vastaavan ajankohdan keskihintaan. Palveluiden toteutunut käyttö poikkesi tammi-huhtikuussa talousarviossa suunnitellusta, useiden tuoteryhmien volyyymi laski, poikkeuksena sähköisten palveluiden volyyymi kavoiti selvästi. Volyymin laskua useissa tuoteryhmissä selittää Apotin käyttöönotto ja elektiiivisen toiminnan supistaminen koronaepidemian vuoksi. Volyymiosuudet tuoteryhmien välillä olivat edellisen vuoden kaltaiset.

Potilaan vapaaseen valintaan perustuen HUSista muihin sairaanhoitopiireihin siirtyneitä potilaita oli 1 955 potilasta ja näistä aiheutuneet kulut olivat tammi-huhtikuussa 2,4 milj. euroa. Potilaan vapaaseen valintaan perustuen muualta HUSiin hoitoon haakeutuneita oli tammi-huhtikuussa 3 323 potilasta ja näiden laskutus oli 3,8 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa vapaan valinnan potilaiden nettolaskutus oli noin 1,4 milj. euroa.

Hoitoon saapumistapa ja lähetteen käsittely (hoidon tarpeen arviointi alle ja yli 21 vrk)

Tammi-huhtikuussa elektiiivisten lähetteen määrä (98 907) väheni 9,0 % edellisvuodesta. Vuoden 2020 tammi-huhtikuussa oli saman verran arkipäiviä, kuin edellisvuoden vastaavana ajanjaksona. Keskimäärin tammi-huhtikuun jokaisena arkipäivänä HUSiin saapui 1 190 elektiiivistä lähetettä. Erikoissairaanhoidon päivystyskäyntien määrä (87 303) väheni 12,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Keskimäärin tammi-huhtikuussa erikoissairaanhoidon päivystyskäyntejä

toteutui HUSin sairaaloissa keskimäärin 720 käyntiä päivässä. Saapuneiden läheteiden määrä oli edellisvuotista suurempi vain Psykiatriassa (+27 %), jossa läheteiden määrää kasvatti nettiterapialaheteiden määrän voimakas kasvu.

Elektiivisellä läheteellä tammi-huhtikuussa saapuneista potilaista 56,5 % saapui terveyskeskuksen, 33,4 % yksityislääkärin lähettämänä ja muista sairaaloista tulleilla läheteillä 10,1 %. Edelliseen vuoteen verrattuna terveyskeskusten läheteiden osuus laski 1,0 prosenttiyksikköä ja yksityislääkäreiden läheteiden osuus kasvoi 0,7 prosenttiyksikköä.

Hoidon tarpeen arviointi/tutkimuksiin pääsy alle ja yli 3 kk

HUSissa määräajan noudattaminen ei ole toteutunut täysin tavoitteen mukaisesti. Huhtikuussa hoitotakuu toteutui 78,2 prosenttisesti. Poliklinikkahoitoon odottaneiden määrä, 24 999, laski 10,1 % verrattuna edellisen vuoden vastaavan ajankohdan tilanteeseen, mutta yli 3 kk odottaneiden määrä, 5 440, kasvoi 151,0 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (4/2019: 2 167 ja 12/2019: 1 918).

Hoidon saatavuus ja hoitopääsy (hoitotakuu alle ja yli 6 kk sekä kaikki jonot yhteensä)

Terveydenhuoltolain säädösten mukaisesti osastohoitoon tai toimenpiteeseen tulee päästä 6 kk:n sisällä. HUSissa seurataan päivittäin hoitotakuun piiriin kuuluvia potilaita, joiden odotus ei ole päättynyt raportointikuukauden aikana. Hoitotakuu toteutui huhtikuussa 90,4 prosenttisesti.

Hoitotakuurajan ylittäneitä potilaita oli osastojonossa huhtikuun lopussa 1 965. Näistä erikoisaloista jonoryhmittäin tarkasteltuna Silmätaudeille odotti yhteensä 958 potilasta ja Kirurgiaan 850 potilasta. Urologiaan odotti 17 potilasta ja Kurkku-, nenä- ja korvataudeille odotti 16 potilasta. Sisätaudeille odotti 4 potilasta. Naistentaudeille odotti yhteensä 8 potilasta, Lastentaudeille 3 potilasta ja Keuhkosairauksiin odotti yksi potilas. Lisäksi suurimmalta osalta Apotista tulevien jonotietojen ongelmista johtuen 109 potilasta oli toistaiseksi raportoinnissa vailla erikoisalatietoa. Hoitotakuussa pysyminen on enimmäkseen HYKS-sairaanhoidon alueen ongelma. Lohjalla oli 129, Hyvinkäällä oli 93 ja Porvoossa 7 potilasta odottanut hoitopääsyä yli 6 kk.

Osastohoitoon odottaneiden määrä, 20 564 kasvoi 20,7 % verrattuna edelliseen vuoteen ja yli 6 kk odottaneiden määrä, 1 965 kasvoi 259,9 % verrattuna viime vuoden vastaavan ajankohdan tilanteeseen (4/2019: 546 ja 12/2019: 1 121).

Tuloskehitys ja investoinnit

Jäsenkuntien maksuosuudet milj. eur	2020 Ennuste	2020 Talousarvio	2019 Tilinpäätös
Espoo	279	279	278
Helsinki	628	677	666
Vantaa	254	247	245
Kaikki jäsenkunnat yhteensä	1 735	1 797	1 782

Edelliseen vuoteen verrattuna jäsenkuntien maksuosuuslaskutus laski tammi-huhtikuussa 5,7 % (34,1 milj. eurolla). Myös hoidettujen eri erikoissairaanhoidon potilaiden lukumäärä laski tammi-huhtikuussa jäsenkuntien osalta 1,5 %. Toteumat luvut raportoidaan sekä kuluvan että edellisen vuoden osalta laskutuskauden mukaisesti, mikä on poistanut mahdollisen takautuvasti, esim. diagnoosien tarkentuessa ja muuttuessa, tapahtuvan laskutuksen vaikutuksen raportoinnissa. Jäsenkuntien maksuosuuslaskutus (ml. ostopalvelut) alitti talousarvion 46,3 milj. eurolla (7,6 %).

Erikoissairaanhoidossa hoidettiin 328 737 potilasta tammi-huhtikuussa. Määrä laski 2,8 % edellisestä vuodesta. Tästä jäsenkuntien potilaita oli yhteensä 311 772.

Muiden kuin jäsenkuntamaksajien laskutus (61,2 milj. euroa) toteutui tammi-huhtikuussa 7,4 milj. euroa (10,8 %) talousarviota pienempänä. Muiden sairaanhoitopiirien tammi-huhtikuun laskutus alitti talousarvion 1,9 milj. euroa (6,7 %) ja ERVA -alueen laskutus alitti talousarvion 2,3 milj. euroa (8,5 %). Muiden maksajien talousarvion toteutumisessa on jatkuvaa epävarmuutta, koska vaativien erityistason hoitojen laskutuksen suuruus yhteensä ja erityisesti kohdentuminen eri maksajille vaihtelee kuukausittain ja vuosittain.

Kumulatiivisesti jäsenkuntien maksuosuuslaskutus (ml. ostopalvelut) alitti talousarvion 46,3 milj. euroa (7,6 %). Jäsenkuntien maksuosuuslaskutus laski edellisen vuoden tammi-huhtikuun toteumasta 5,7 % (34,1 milj. euroa). Verrattuna edelliseen vuoteen jäsenkuntien palveluiden määrällisen kysynnän vaikutus laskutuksen laskuun oli - 8,4 %, ja valikoima-/hintateron vaikutus oli + 3,0 %. Vuosimuutoksesta -0,3 %-yksikköä aiheutui ostopalveluista.

Tammi-huhtikuussa sitovat nettokulut ylittivät talousarvion 6,7 % (39,5 milj. euroa). Toteutunut kumulatiivinen talousarvioylitys johtuu pääasiassa toimintakulujen talousarvioylityksestä ja maksutuottojen sekä muiden kuin jäsenkuntamaksajien laskutuksen talousarvioalituksesta.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 2,5 % eli 20,3 milj. euroa. Kululajikohtaisesti tarkasteltuna tammi-huhtikuussa henkilöstökulut ylittivät talousarvion 5,4 milj. euroa (1,2 %). Palvelujen

ostot ylittivät talousarvion 17,0 milj. euroa (11,2 %). Tarvikekulut alittivat talousarvion 0,1 milj. euroa (0,5 %). Poistot ja arvonalentumiset alittivat talousarvion 0,9 milj. eurolla (2,4 %). Tilikauden tulos oli 70,4 milj. euroa alijäämäinen (TA +15,5 milj. euroa). Tilikauden tulos oli 85,8 milj. euroa talousarviota heikompi.

HUSin vuoden 2020 ensimmäinen vuosiennuste laadittiin tammi-maaliskuun toteumatietoihin perustuen. Laaditussa ennusteessa pyrittiin huomioimaan sen hetkisen tiedon perusteella koronan sekä Apotin käyttöönoton siirtymisen vaikutukset. Ennuste päättyy 152,1 milj. euron alijäämään vuonna 2020 (TA -40 milj. euroa) ja sitovien nettokulujen 50,0 milj. euron ylitykseen (2,7 %). Seuraava vuosiennuste laaditaan tammi-huhtikuun toteumatietojen pohjalta ja tässä ennusteessa pystytään paremmin ja luotettavimmin arvioimaan koronan vuosivaikutukset. Huhtikuussa taloustilanne heikentyi olennaisesti, joten on oletettavaa, että seuraavan ennusteen yhteydessä ennusteen alijäämä painuu noin 200 milj. euroon.

Investoinnit (1 000 euroa)	2020 Talous- arvio	1-4/2020 Toteuma	1-4/2020 Talous- arvio	1-4/2020 Poik- keama
Rakennukset	164 060	48 986	33 000	15 986
Laitteet	43 280	5 532	3 800	1 732
Tieto- järjestelmät	28 850	7 518	7 000	518
Osakkeet ja osuudet	3 810	0	3 800	-3 800
Yhteensä	240 000	62 035	47 600	14 435

Investointien kokonaismääräksi vuonna 2020 arvioidaan 240 milj. euroa, mikä vastaa talousarvion investointiosaa. Aikaisemmin ennakoitua 10 milj. euron lisästarvetta ja talousarvion muutosesitystä valtuustolle ei tässä vaiheessa enää suunnitella. Yliopistollisten sairaanhoitopiirien kanssa yhdessä perustettavan uuden potilasvakuutusyhtiön noin 10 milj. euron osakemerkintä voidaan hoitaa alkuperäisen investointiohjelman raamia muuttamatta. Rakennus- ja laitehankkeissa arvioidaan jonkin verran budjetin alituksia, mikä mahdollistaa em. järjestelyyn.

Alkuperäisen investointiohjelman rakennus- ja laitehankinta-projekteissa on näköpiirissä useita kuluvaan vuoden varausten alituksia ja siirtymiä vuodelle 2021. Tämä mahdollistaa sen, että koronaepidemiasta aiheutuneet ennakoimattomat laitehankintatarpeet mahtuvat budjetin raamiin. Epidemiasta johdettavat lisästarpeet rakennusinvestointien puolella eivät toistaiseksi ole olleet merkittäviä, mutta asiaa arvioidaan erikseen vielä loppuvuoden osalta. Tammisairaalan tontin lunastaminen Helsingin kaupungilta edellyttää vielä jatkoselvityksiä. Tontin kustannus ei sisälly investointiohjelmaan, joten sen osalta varaudutaan vielä asian valtuustokäsittelyyn myöhemmin toimintavuoden aikana.

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11. maaliskuuta 2020. Valmiuslain toimivaltuuksien käyttöönoton myötä HUS siirtyi toimitusjohtajansa päätöksellä 19. maaliskuuta korkeimpaan valmiustilaan III eli täysvalmiuteen.

Kevään aikana Covid 19 –potilaiden hoitoa varten muodostettu hoitokapasiteetti on ollut toistaiseksi riittävä. Korkeasta riskistä huolimatta merkittävältä henkilöstön sairastumiselta on voitu välttyä. HUS säilyttää edelleen valmiutensa lisätä Covid 19- potilaiden hoitoa, mikäli potilaiden määrä yllättäen kasvaa. Mahdollista suurta potilasmäärää varten Meilahden parkkihallin tilaan on rakennettu yhdessä SPR:n toimijoiden kanssa kenttäsaaralan malliyksikkö. Toiminta voidaan tarvittaessa käynnistää siellä 3-4 viikon kuluessa päätöksestä.

Materiaaliseen varautumiseen liittyvän riskin realisoituminen kansallisella tasolla vaikutti myös HUSin toimintaan. HUS ohjeisti henkilökuntaa suojaustoimenpiteistä ja suojausvälineiden käytöstä. Hankintatoiminnan tehostamiseksi yliopistollisten keskussairaaloiden logistiikkatoiminnot perustivat yhteisen hankintarenkaan vahvistaakseen suomalaisten toimijoiden asemaa kansainvälisillä markkinoilla.

Covid-19- pandemian vaikutuksesta on perustettu Tartuntatautilain §39 mukaisesti tapauskohtaisia rekistereitä, joissa on tunnistettavia henkilötietoja. Tartuntatautilaki määrää kyseisten tietojen käyttötarkoitusta ja elinkaarta. Rekisteriin voidaan tallettaa tietoja sairastuneista sekä tartunnalle perustellusti altistuneiksi epäillyistä henkilöistä siten kuin 29 §:ssä säädetään. Tapauskohtainen rekisteri on hävitettävä heti, kun se ei enää ole välttämätön tartuntataudin torjunnan kannalta.

Potilasvakuutuksessa tapahtuu vuonna 2020 merkittävä kansallisen tason muutos potilasvakuutuskeskuksen lopettaessa vakuutusturvan tarjoamisen. HUS on myös teettänyt laajan selvityksen vaihtoehtoisista vakuuttamismuodoista esimerkiksi omavakuutusyhtiön (ns. Captive -yhtiö) kautta vuonna 2017. HUSin hallitus teki 6.4.2020 päätöksen osaltaan sairaanhoitopiirien yhteisen omavakuutusyhtiön perustamisesta ja liittymisestä siihen. Captive -yhtiön perustamiseen liittyvä valmistelu on käynnissä parhaillaan ja yhtiön on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2021 alusta. Omavakuutusyhtiön kautta tavoitellaan kustannushyötyjä, riskin jakautumista ja korvaustoiminnan läpinäkyvyyttä.

Helsingin Sanomat julkaisi 30.1.2020 kirjoituksen, jonka mukaan Apotti-järjestelmä on ollut osallisena potilaan kuolemaan johtaneessa tapahtumassa. Kirjoituksen mukaan Apotilla oli osuus potilaan siirtoon liittyvässä tapahtumaketjussa. HUSin johtajayliääkärin antaman vastineen mukaan kaikki vakavat vaaratilanteet ja varsinkin kuolemantapaukset käydään läpi

perusteellisesti. Yhdessäkään ei ole todettu, että Apotista olisi johtunut kuolemantapaus tai merkittävää haittaa potilasturvallisuudelle.

HUS on saavuttanut 16.4.2020 Nolla tapaturmaa -foorumin työturvallisuuden tason arvioinnissa luokan II, "Kohti maailman kärkeä". Luokitus myönnetään Nolla tapaturmaa -foorumin jäsenyöpaikalle, joka on osoittanut erinomaista kehitystä työturvallisuudessa.

Lääkkeiden toimitusvarmuus on pysynyt hyvällä tasolla ollen 2020 tammi - huhtikuussa 99,3 %. Lääkkeiden globaalit saatavuusongelmat heijastuivat myös HUS Apteekin toimintaan. Saatavuuskatkokset ja toimitusongelmat ovat kasvaneet huomattavasti Covid 19 -pandemian myötä. HUS Apteekki on yleensä pystynyt löytämään korvaavan valmisteeseen, vain pieni osa saatavuusongelmista on näkynyt asiakkaalle asti. Lääkkeiden toimitusvarmuuden turvaamiseksi HUS Apteekki on lisännyt omaehtoista varastoitintia niiden lääkkeiden osalta, joita käytetään Covid 19-potilaiden hoidossa.

HUSissa on tapahtunut tarkastelujaksolla kolme laajamittaista tietoteknistä häiriötä:

- 6.2.-10.2.2020 Apotti-järjestelmän käyttöönoton yhteydessä oli käyttäjien istuntojen aikakatkaisuun liittyvä ongelma.
- 4.3.2020 Meilahden sairaalan välinehuoltokeskuksessa, HUS Turvakeskuksessa ja Meilahden leikkaus- ja anestesiaosastolla tietoliikenteen häiriö.
- 2.4.2020 oli suurta osaa käyttäjistä koskenut häiriö, joka esti kirjautumisen Harppi-järjestelmään

HUS-riskit järjestelmään kirjattiin tarkastelujaksolla 37 tietoturvaloukkauksilmoitusta, joista 22 ilmoitettiin tietosuojavaltuutetun toimistoon. Tyypillisin tilanne on ollut se, että potilastietoja lähetetään inhimillisen virheen seurauksena sivulliselle henkilölle tai taholle.

Tulevaisuuden näkymät

Koronavirusepidemia ja toimet sen leviämisen estämiseksi ovat kääntäneet HUSin toiminnan ja talouden näkymät hyvin synkiksi. Kuntatalouden yleinen heikentyminen edellyttää myös HUSilta tehostamistoimia.

HUSin tulevaisuudelle epävarmuutta aiheuttaa myös sotevalmistelun ja linjausten keskeneräisyys. Kokonaisuutena tavoitteena on, että toimintatapoja ja rakenteita muuttamalla parannetaan HUSin kilpailukykyä, toiminnan tuottavuutta, palvelujen vaikuttavuutta ja asiakaslähtöisyyttä sekä samalla tehokkaasti hillitään jäsenkuntien erikoissairaanhoidon kustannusten kasvua. Vuoden 2021 alkuvuoden painopisteenä on

hoitojonojen hallittu saattaminen lakisääteiselle tasolle. Hoitovelkaa siirtyy kuluvalta vuodelta vuodelle 2021.

Hoitojonojen saattaminen lakisääteiselle tasolle vaatii lisä- ja ylitöitä sekä tilaratkaisuja, joiden kustannukset ovat normaali-tasoa korkeampia. Koronan sekä väestön ikääntymisen myötä kuntasektori ajautuu tilanteeseen, jossa on löydettävä/laajennettava kustannustehokkaita ratkaisuja palveluiden tuottamiseksi mm. etävastaanotot.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Helsingin kaupungin omistusosuus

52 %

"Koronavirusepidemiatilanteesta johtuen HSL:n lipputulot laskivat noin 70 %, mutta joukkoliikennetarjontaa on kuitenkin pidetty yllä elintärkeiden toimintojen varmistamiseksi. Lipputulojen ennustetaan alittavan talousarvion -120,3 milj. eurolla (-31 %). Poikkeustilanteen kestoajalla on ratkaiseva merkitys lipputulojen kertymiseen. Maksuvalmius pysyi vielä tammi-huhtikuun aikana hyvänä, mutta lipputulojen jäädessä huomattavasti talousarviosta myös maksuvalmius heikkenee. Kesäkuussa nostetaan lainaa käyttömenojen varten 50 milj. euroa ja Yhtymäkokoukselta on saatu valtuutus nostaa lainaa 200 milj. euroon asti."

HSL:n tehtävänä on suunnitella ja järjestää toimialueensa joukkoliikennekokonaisuus ja edistää sen toimintaedellytyksiä, vastata Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta, vastata toimialueensa joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta, hyväksyä toimialueellaan noudatettava joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmä sekä liikenteen taksat, vastata matkalippujen tarkastuksesta, päättää ja hankkia toimialueensa bussi-, raitiovaunu-, metro-, lautta- ja lähijunaliikennepalvelut sekä huolehtia muista vieranomaiselle säädetyistä tehtävistä.

Avainlukuja (1 000 euroa)	2020 Ennuste	2019 Toteuma
Toimintatuotot	631 933	748 235
Toimintakulut	-726 954	-735 258
Toimintakate	-95 021	12 977
Tilikauden yli-/alijäämä	-113 242	-4 758
Toimintatuotot/toimintakulut (%)	86,9	101,8
Henkilöstökulut toimintatuotoista -%	3,7	3,1
Vuosikate/poistot (%)	-529,8	73,9
Avainlukuja (1 000 euroa)	1-4 /2020 Toteuma	2019 Toteuma
Investoinnit	-7 206	-11 127
Oma pääoma	51 355	78 566
Pitkäaikaiset velat	0	0
Taseen loppusumma	164 993	187 200
Kassavarat	27 599	16 043

Hallitus

Puheenjohtaja: Rautava Risto

Varapuheenjohtaja: Hertell Sirpa

Jäsenet: Aarnio Antti, Erämaja Elias, Haglund Iida, Kantola Tarja, Kauppinen Sirpa, Mithiku Hanna, Pasanen Amanda, Pasterstein Dennis, Rehnström Kristian, Rokkanen Sakari, Sinisalo Pekka, Ylikahri Ville

Varajäsenet: Ahsanullah Tarik, Hyrkkö Saara, Hämäläinen Sanna, Isola Samuli, Jokinen Sini, Kälviä Kari, Lindroos Kikka, Liukkonen Pasi, Merjola-Repo Nina, Ollila Riitta, Palomäki Ulla, Rantanen Tuomas, Tuhkanen Sanna, Tuominen Aino

Toimitusjohtaja: Rihtniemi Suvi

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Matkustajamäärät romahtivat koronakriisin takia maaliskuussa, kun niin koululaiset, opiskelijat ja kaikki sellaiset työntekijät, joille etätyö on mahdollista, siirtyivät työskentelemään kotoa käsin. Myös asiointi- ja vapaa-ajan matkustaminen joukkoliikenteellä väheni huomattavasti. HSL on laatinut erilaisia skenaarioita (lyhenne ske) matkustajamäärien kehitykselle vuonna 2020 (vertailu edelliseen vuoteen 2019):

	Miljoonaa nousua	lasku/2019, miljoonaa	lasku/2019, %
Täysi palautuminen syksyllä	316	-81	-20 %
Nopea palautuminen lähes ennalleen (ske 1)	305	-92	-23 %
Merkittävä lasku	257	-140	-35 %
Hitaampi osittainen palautuminen (ske 2)	241	-156	-39 %
Jyrkkä ja pysyvämpi lasku (ske 3)	212	-185	-47 %

Kaikilla skenaarioilla on merkittäviä vaikutuksia lipputulojen kertymiseen, joista todennäköisimpänä tällä hetkellä pidetään keskimmäistä "Merkittävä lasku".

Tuloskehitys ja investoinnit

Vuoden 2020 ensimmäinen osavuosisiksaus perustuu pääosin neljän kuukauden taloudellisiin toteumatietoihin ja niistä

johdettuun vuositason ennusteeseen. Koronapandemian aiheuttaman kriisin johdosta ennusteiden toteutumiseen sisältyy normaalia enemmän epävarmuutta. Erityisesti lipputulojen kehityksen ennustaminen on tässä vaiheessa erittäin haasteellista. Lipputulojen ennustetaan alittavan talousarvion -120,3 milj. eurolla (-31 %). Poikkeustilanteen kestoajalla on ratkaiseva merkitys lipputulojen kertymiseen. Huhtikuun lipputulot olivat -64 % alle talousarvion. Touko-kesäkuussa lipputulojen arvioidaan jäävän -73 % talousarvion lipputuloista ja heinäkuun alitus jäisi -34 %. Elokuulle suunnitellaan alennuskampanjaa ja syys-marraskuussa ennustetaan palattavan tasolle, jossa lipputulot alittaisivat talousarvion noin -13 %.

Muissa tuloissa ennustetaan tulevan -2,8 milj. euron alitus talousarvioon, suurin alitus näissä tarkastusmaksuissa, -1,3 milj. euroa (-24,5 %).

Toimintamenoissa säästöjä arvioidaan tulevan 32,4 milj. euroa (-4,3 %), suurimpana näistä operointikustannukset, 27,1 milj. euroa (-5,0 %). Myös muissa palvelujen ostoissa tullee säästöjä, yhteensä noin 4,5 milj. euron (-11,9 %) verran. Pienempiä säästöjä myös muissa kuluissa.

Edellä mainituista syistä johtuen tilikauden tuloksen arvioidaan olevan 113,2 milj. euroa alijäämäinen, kun talousarviossa oli varauduttu 23,2 milj. euron alijäämään.

Investointien arvioidaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisina, 21,4 milj. euroa (TA 22,1 milj. euroa).

Maksuvalmius pysyi vielä tammi-huhtikuun aikana hyvänä, mutta lipputulojen jäädessä huomattavasti talousarviosta myös maksuvalmius heikkenee. Kesäkuussa nostetaan lainaa käyttömenojen varten 50 milj. euroa ja Yhtymäkokoukselta on saatu valtuutus nostaa lainaa 200 milj. euroon asti. Jäsenkunnilta on lisäksi saatu maksuaikaa syksyyn asti infrakorvauksiin huhtikuussa eräännyistä infrakorvauksista alkaen (infrakorvaukset yhteensä 12,3 milj. euroa, alv 0 %, per kuu-kausi).

Ympäristöasioiden hallinta

Sähköbussien määrä HSL-alueella kasvoi harppauksella syksyllä 2019, kun liikenteeseen saatiin normaalin kilpailutuksen kautta 30 varikolla ladattavaa sähköbussia. Näistä 20 tuli Leppävaaran liityntäliikenteeseen ja 10 Keravan linjoille. Lisäksi Vuosaaren linjoille tuli liikennöitsijän aloitteesta kaksi käytönaikaisella latauksella varustettua sähköbussia. Leppävaaran sähköbussimäärä kasvoi loppuvuodesta 2019 viidellä sähköbussilla, jotka on varustettu käytönaikaisella latauksella. Leppävaaran terminaalien ja Vuosaaren latausjärjestelmät valmistuivat loppuvuodesta 2019.

HSL käytti vuonna 2019 yhteensä 1,8 milj. euroa liikennöitsijöille maksettaviin ympäristöbonuksiin. Vuodesta 2012 alkaen HSL on maksanut ympäristöbonuksia liikennöitsijöille yhteensä lähes 8 milj. euroa. Ympäristöbonuksilla hyvitetään liikennöitsijöille päästöjen vähentämisestä aiheutuvia kuluja.

Ympäristöbonusjärjestelmän avulla hankittiin vuodelle 2019 biodieseliä (10,8 milj. litraa), bioetanolia (65 000 litraa), bio-kaasua (300 000 kg) sekä pakokaasujen jälkikäsitteilylaitteistoja. Näillä toimenpiteillä vähennettiin HSL:n bussiliikenteen hiilidioksidipäästöjä (CO₂) 18 560 tonnia, typenoksideja (NO_x) 20,2 tonnia sekä pienhiukkasia (PM) 530 kg vuoden 2019 helmikuusta vuoden 2020 tammikuuhun saakka. Lähipäästöjen, typen oksidien (NO_x) sekä pienhiukkasten (PM) osalta tavoitteet vuodelle saavutettiin dieselkaluston voimakkaan uusiutumisen ansiosta. CO₂ tason alentaminen pelkätään ympäristöbonuksen kautta hankittavilla biopolttoaineilla ei tuottanut asetettuja tavoitteita. Syysliikenteeseen saapuneet 35 sähköbussia paransivat hieman CO₂ tulosta.

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Ulkoisen toimintaympäristön merkittävimmät riskit liittyvät taloudellisen tilanteen heikkoon kehitykseen ja joukkoliikenteen kustannustason ennakoitua suurempaan nousuun. Riskien vastapainona taloudellisen tilanteen myönteinen kehitys tarjoaa mahdollisuuden joukkoliikenteen käytön ja lipputulojen kasvuun sekä joukkoliikenteen käyttöasteen parantamiseen. Suurten liikennehankkeiden valmistumiseen ja käyttöönottoon liittyy myös riskejä ja mahdollisuuksia.

Tietojärjestelmien osalta merkittävimpiä riskejä ovat toiminnan jatkuvuutta uhkaavat laajat käyttöä häiritsevät tietoliikenne- ja sähkönjakelukatkokset tai tahallisesti aiheutetut palvelunestohyökkäykset. Tietoturvan ja tietosuojan osalta merkittävimpiä riskejä ovat henkilö- tai muihin merkittäviin HSL:n tietovarastoihin kohdistuvat tietomurrot tai tietojen eheyteen vaikuttavat häiriöt.

Tarkastelujaksolla toteutui ennakoimaton kaikenlaiseen taloudelliseen ja muuhun toimeliaisuuteen vaikuttava riski. Koronavirusepidemiatilanteesta johtuen HSL:n lipputulot laskivat noin 70 %, mutta joukkoliikennetarjontaa on kuitenkin pidetty yllä elintärkeiden toimintojen varmistamiseksi. Toimiva ja kohtuuhintainen joukkoliikenne työmatka- ja asiointiliikku- misena tukee tulevaisuudessakin ihmisten hyvinvointia, elinkeinoelämän toipumista ja ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Akuutista kriisistä selviytymisen jälkeen joukkoliikenteen suosioon voi vaikuttaa mm. etätyön lisääntyminen. Lähikontaktien välttäminen joukkoliikenteessä voi vaikuttaa myös kapasiteetin riittävytyteen, jolloin kapasiteettia tulisi nostaa nousevista kustannuksista huolimatta.

Koronavirustilanteen takia joukkoliikenteen matkustajamäärät

ovat pudonneet jopa 70 prosenttia. Bussi- ja metroliikenteessä on siirrytty kesäaikatauluihin, ja raitiovaunujen vuoroväli on harventunut. Myöskään viikonloppujen yöbussiliikennettä ei ajeta. Suomenlinnan lautan liikennettä ei tihennetä kesäkaudelle.

HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Helsingin kaupungin
omistusosuus

57,6 %

"Vesihuollon kaupunkilähtöisten investointien en-
nustetaan toteutuvan noin 8 miljoonaa talousar-
viota suurempana. Raide-Jokerin rakennustöiden
nopea tahti useissa kymmenissä työkohteissa ja
laajuudenmuutoksista johtuva kustannustason
nousu aiheuttavat suurimman osan ylityksestä
kaupunkilähtöisten investointien johtosiirtoina ja
verkostosaneerauksina. Lisäksi on käynnistynyt
paljon mittavia kaupunkilähtöisiä alueverkosto-
hankkeita sisältäen sekä vesihuollon uudisraken-
tamista, että uusimista laajasti eri puolilla HSY:n
aluetta"

HSY:n tehtävänä on hoitaa jäsenkuntiansa jätelain
mukainen jätehuolto ja siihen liittyvä toiminta, toi-
mia vesihuoltolaissa tarkoitettuna vesihuoltolaitok-
sena, joka huolehtii vesihuollosta toiminta-alueel-
laan, huolehtia jäsenkuntiansa ilmansuojelun seu-
ranta-, tutkimus- ja suunnittelu- sekä koulutus- ja
valistustehtävistä sekä hoitaa jäsenkuntien sille an-
tammat muut kuntayhtymän toimintaan liittyvät yhtei-
set tehtävät.

Avainlukuja (1 000 euroa)	2020	2019
HSY yhteensä	Ennuste	Toteuma
Toimintatuotot	375 430	379 772
Toimintakulut	-191 249	-183 461
Toimintakate	186 490	198 537
Tilikauden yli-/alijäämä	12 459	28 887
Toimintatuotot/toiminta- kulut (%)	194,0	204,5
Henkilöstökulut toiminta- tuotoista -%	12,9	12,0
Vuosikate/poistot (%)	111,9	129,2
Avainlukuja (1 000 euroa)	1– 4/2020	2019
HSY yhteensä	Toteuma	Toteuma
Investoinnit	-60 844	-256 079
Oma pääoma	723 466	707 998
Pitkäaikaiset velat	1 594 462	1 560 399
Taseen loppusumma	2 544 568	2 502 938
Kassavarat	7	16 837

Hallitus

Puheenjohtaja: Nygård Mia

Varapuheenjohtaja: Stranius Leo

Jäsenet: Korpela Minna, Kotila, Pirkko, Krabbe Johanna, Kuusela Minna, Kuusisto Kari, Louhelainen Kirsi, Niiranen Matti, Parviainen Tarmo, Pasanen Amanda, Portin Anders, Saarikangas Markku, Vuorela Antti

Varajäsenet: Ahola Marja, Airaksinen Jussi, Annala Antti, Ihalainen Samu, Jungner-Nordgren Anna, Kantola Anna-Mari, Kerola Hannele, Knaapi Emilia, Lahti Timo, Miettinen Taisto, Ohela Mikko, Suihkonen Tuomas, Tuominen Aino, Weckman Markku

Toimitusjohtaja: Inkinen Raimo

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Talousvettä pumpattiin tammi-huhtikuussa 32,6 miljoonaa m³, joka oli 0,6 % vähemmän kuin viime vuoden vastaavana ajanjaksona. Tämän arvioidaan osittain johtuvan koronapandemiasta. Koko vuoden vedenpumpauksen ennustetaan toteutuvan talousarvion suuruusena 96,4 milj. m³. Koko vuoden laskutettavan volyymin ennustetaan olevan talousarvion suuruinen (75,3 milj. m³). Jätevesien käsittelyn ennustetaan toteutuvan 146,6 milj. m³ suuruusena, 4,0 % talousarviota suurempana (140,9 m³) alkuvuoden runsaista sateista johtuen.

Raportointikaudella HSY:n asiaskiinteistöillä tehtiin 2,9 miljoonaa astiatyhjennystä ja kuljetettiin 125 840 tonnia jätteitä. Vuosiennusteen mukaan astiatyhjennyksiä tehdään 8,6 miljoonaa kappaletta, -3 % talousarvioon verrattuna. Viime vuoden vastaavaan aikaväliin verrattuna erityisesti muovin tyhjennysmäärät ovat kasvaneet huomattavasti ja sekajätteen määrä vähenee.

- Vantaan energian jätevoimalaan toimitettiin energiahyödynnettävää jätettä yhteensä 82 014 tonnia. Vuosiennusteen mukaan voimalaan toimitetaan yhteensä 233 213 tonnia jätteitä.
- Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksessa vastaanotettiin jätteitä yhteensä 106 206 tonnia. Viime vuodesta kasvua oli 9 %, joka tulee maa-aineksista, kun taas esim. biojätteen määrä oli 12 % viime vuodesta aiempi.

- Sortti-asemien asiakasmäärät nousivat alkuvuonna viime vuoden vastaavaan aikaväliin verrattuna 22 %. Vuositasolla asiakasmäärän ennustetaan olevan yli puoli miljoonaa asiakasta eli 9 % talousarviota enemmän.

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatua mitattiin kahdeksalla pysyvällä ja kolmella siirrettävällä mittausasemalla, joilla seurataan tärkeimpien kaupunki-ilman epäpuhtauksien pitoisuuksia. Ilmanlaatumatkat esitetään reaaliaikaisesti HSY:n verkkosivuilla ja ilmanlaatuportaalissa.

Tuloskehitys ja investoinnit

Tammi-huhtikuussa toimintatuottoja kertyi 123,4 miljoonaa euroa. Vuosiennusteen mukaan tuottoja kertyy 375,43 miljoonaa euroa, 0,8 miljoonaa talousarviota enemmän. Vesihuollon toimintatuotot olivat tammi-huhtikuussa 89,7 miljoonaa euroa ollen 1,2 miljoonaa euroa talousarviota suuremmat. Kasvua oli tammi-huhtikuussa etenkin liittymismaksuissa, 2,3 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Liittymismaksujen vuosiennusteen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti, koska kasvu kohdistuu asuntorakentamiseen ja suuria teollisuus- tai liikekohteita ei ole edellisten vuosien lailla rakenteilla. Jätevedenpuhdistuksen myyntituottojen arvioidaan olevan 0,6 miljoonaa euroa talousarviota enemmän suurempien teollisuusjätemaksujen vuoksi. Vesihuollon toimintatuottojen ennuste vuodelle 2020 on 272,7 miljoonaa euroa, 1,1 miljoonaa euroa talousarviota suurempi.

Jätehuollon toimintatuottojen toteutuma oli 0,3 miljoonaa euroa yli raportointikauden talousarvion ollen 32,5 miljoonaa euroa. Jätehuollon toimintatuottojen ennustetaan laskevan talousarvioon verrattuna noin 0,3 miljoonaa euroa. Tuottoja laskee pääsääntöisesti muun kuin kotitalousbiojätteen määrän lasku sekä alkuvuoden poikkeuksellisen alhainen sähkön hinta ja metallin maailmanmarkkinahinnan lasku. Tuottoja nostavia vaikutuksia on osaltaan puolestaan Sortti-asemien kävijämäärän nousulla.

Raportointikauden toimintakulut olivat raportointikaudella 53,3 miljoonaa euroa alittaen talousarvion 6,7 miljoonalla. Alitus liittyy valtaosin kulujen budjetista poikkeavaan jaksottumiseen. Vuosiennusteessa kulujen arvioidaan olevan 191,2 miljoonaa euroa, 0,8 miljoonaa talousarviota korkeammat, joihin suuressa osassa jätehuollon pakollisesta ympäristövarauksesta.

Jätehuollon toimintakulujen toteutuma on 3,4 milj. euroa raportointikauden talousarviota pienempi, minkä syynä ovat muun muassa käsiteltyjen jätteiden toteutuminen talousarviota pienempänä. Toimintakulujen ennakoidaan nousevan kokonaisuudessaan jätehuollossa 0,8 milj. euroa talousarviota suuremmiksi. Kuluennustetta nostavat Sortti-asemien

jättemäärien kasvun aiheuttamat jätteiden käsittely- ja kuljetuskustannukset ja tekstiilijätteen esikäsittelyn aloittaminen. Käsittelypalveluissa ylitystä tulee ympäristövastuuvakuuksen lisäyksestä, joka ei ollut tiedossa vielä talousarviota laatiessa, mutta toisaalta myös käsittelypalveluiden vähentyneet jättemäärät johtavat kulujen vähenemiseen, mikä on huomioitu ennusteessa.

Raportointikauden tulos oli 15,6 miljoonaa ylijäämäinen. Vuosiennusteessa tulos on 12,8 miljoonaa euroa, 0,5 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Tammi-huhtikuun investoinnit olivat yhteensä 60,8 miljoonaa euroa, josta 58,8 milj. oli vesihuollon ja 1,6 milj. jätehuollon investointeja.

Vesihuollon kaupunkilähtöisten investointien ennustetaan toteutuvan noin 8 miljoonaa talousarviota suurempana. Raide-Jokerin rakennustöiden nopea tahti useissa kymmenissä työkohteissa ja laajuudenmuutoksista johtuva kustannustason nousu aiheuttavat suurimman osan ylityksestä kaupunkilähtöisten investointien johtosiirtoina ja verkostosaneerauksina. Lisäksi on käynnistynyt paljon mittavia kaupunkilähtöisiä alueverkostohankkeita sisältäen sekä vesihuollon uudisrakentamista, että uusimista laajasti eri puolilla HSY:n aluetta.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen investoinnit puolestaan alittanevat budjetin 5,4 miljoonalla eurolla, johtuen pääosin Pitkälän laitoksen kapasiteetin noston ja perusparannuksen hankkeiden arvioitua hitaammasta käynnistymisestä. Jätevedenpuhdistuksen investointien kustannusten ennustetaan toteutuvan talousarvioon verrattuna noin 8 miljoonaa euroa suurempina johtuen Blominmäen jätevedenpuhdistamon toteutuksen kustannusennusteen muutoksista. Vesihuollon vedenjakelu ja viemärinti -investointien ennakoidaan ylittävän talousarvion 6 miljoonalla eurolla, johtuen eräiden suurten hankkeiden aikataulumuutoksista; esimerkkeinä Lauttasaaren paineviemärin rakentaminen ja Peltoniemen pumppaamo verkostojärjestelyineen. Vesihuollon investointien ennuste koko vuodelle on 242,6 miljoonaa euroa, ylittäen talousarvion 14,5 miljoonalla eurolla. Lukuihin liittyy kuitenkin suuria epävarmuustekijöitä urakoissa koronapandemian takia, jonka vuoksi määrärahan ylitystä ei tässä vaiheessa vuotta esitetä.

Aluepalvelulähtöisissä investoinneissa käynnistettiin Mini-Sortti-asemiin perustuva yhteistyö Kierrätyskeskuksen kanssa, jolla valmistellaan uuden konseptin mukaisen Sortti-aseman perustamista Vantaan Koivukylän kierrätyskeskuksen yhteyteen sekä 10:n vuoden investointiohjelman mukaisen Sortti-Kierrätystavaratalon toteuttamista. Aluepalvelulähtöisten investointien arvioidaan Sortti-asemien perusparannus- ja saneeraustöiden osalta ylittävän hieman toiminta- ja talousarviosuunnitelmassa varatut investointimäärärahat. Käsittelypalvelulähtöisten, eli jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen liit-

tyvien, investointien arvioidaan alittavan merkittävästi toiminta- ja talousarviosuunnitelmassa varatut investointimäärärahat. Alitus koostuu lähinnä Ekomo-toiminnan edellyttämistä halli- ja kenttärakennelinvestoinneista, joiden käynnistymistä jouduttiin siirtämään tulevan Ekomo-toimijan siirrettyä suunnitteleman toiminnan aloituksen vuodelle 2021. Muiden toimintaa tukevien investointien arvioidaan alittavan merkittävästi toiminta- ja talousarviosuunnitelmassa varatut investointimäärärahat, johtuen lähinnä Seutulaan rakennettavan jätteenkuljetuksen keräysvälineiden varasto- ja huoltohallin rakennustöiden viivästyisestä sekä jätteenkuljetuksen logistiikkajärjestelmän toimituksen siirtymisestä osittain vuodelle 2021. Kokonaisuutena jätehuollon investointien arvioidaan alittavan talousarvion noin. 3,6 miljoonalla eurolla.

Ympäristöasioiden hallinta

HSY:n sitoumukset:

Kuntien energiatehokkuussopimus:

Energiatehokkuussopimuksen energiansäästön minimitaavoite on 7,5 % vuoteen 2025 mennessä laskettuna viimeisimmän käytettävissä olevan kalenterivuoden tiedoista. Lisäksi sopimuksessa on asetettu 4 % välitavoite vuoteen 2020 mennessä.

Kestävän kehityksen sitoumukset:

Keväällä 2019 HSY päätti uudistaa kestävän kehityksen sitoumuksia siten, että jatkossa ne kattavat vastuullisuuden ja yhteiskuntavastuun eri näkökulmat: ympäristövastuun, taloudellisen vastuun, sosiaalisen vastuun ja ns. ”vihreän kädenjäljen”-toimet, eli toimet, joilla on positiivisia vaikutuksia ympäröivään yhteisöön ja ympäristöön.

HSY:n strategia 2025:n mukaisesti yksi tärkeimmistä päämääristä on olla ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä. HSY:n tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeseen pyritään vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä kolmanneksella vuoden 2016 tasosta vuoteen 2025 mennessä ja 50 % vuoteen 2030 mennessä. Toiminnan painopisteenä on edistää ja seurata ilmastotavoitteiden toteutumista seudullisesti ja omissa toiminnassaan sekä tuottaa ja kerätä ilmastomuutokseen hillintään liittyvää tietoa pääkaupunkiseudun kunnille ja sidosryhmille.

Ilmastomuutoksen sopeutuminen:

HSY kerää ja tuottaa tietoa ilmastomuutoksen vaikutuksista ja seudulle soveltuvista sopeutumiskeinoista. Tietoa käytetään alueen toimijoiden ohjaamiseen ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautumiseksi. HSY:n sopeutumistyö kattaa sekä

varautumisen äkillisiin, ilmastoriskeistä aiheutuviin häiriötilanteisiin, että seudun sopeutumisen pitkän aikavälin ennustettuun lämpötilan nousuun. Sopeutumistyötä tehdään yhteistyössä kaupunkiseudun toimijoiden kanssa sekä kansainvälisissä verkostoissa.

Helsingin ilmastokumppanit sitoumukset:

HSY liittyi Helsingin ilmastokumppanit –verkoston jäseneksi lokakuussa 2018. Verkostolle annetut sitoumukset ovat:

- HSY on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä
- HSY parantaa energiatehokkuutta ja lämmön talteenottoa sekä laajentaa ja lisää uusiutuvan energian tuotantoa
- Käynnistää Kestävän kaupunkielämän ohjelman valmistelun seudullisena yhteistyönä.

Itämerihaaste:

Itämerihaaste on Helsingin ja Turun kaupunginjohtajien vuonna 2007 käynnistämä aloite Itämeren tilan parantamiseksi. Sen tavoitteena on vaikuttaa vesien tilaan sekä paikallisesti kaupunkien lähivesillä, että koko Itämeren piirissä. HSY on sitoutunut Itämerihaasteeseen vuodesta 2012 alkaen. HSY:n kolmannen kauden 2019-2021 Itämeriohjelma perustuu HSY:n uuteen strategiaan ja strategian tiekarttoihin. Toimenpideohjelman toimenpiteet on jaoteltu seitsemään teemaan: 1) investointien hallinta, 2) hule- ja ylivuotovesien hallinta, 3) hajakuormituksen vähentäminen, 4) tutkimushankkeet 5) tietoisuuden lisääminen 6) kansainvälinen yhteistyö sekä uutena teemana 7) Itämeren vaelluskalojen vaelluses-teiden poistaminen.

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

HSY:n sopimusmallia noudatetaan ulkopuolisten sopimus-kumppaneiden kanssa aina, kun se on mahdollista, ja sopimusmallin noudattamista valvotaan.

Toimialakohtaiset avainluvut

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit muodostavat lukumääräisesti suurimman riskiluokan. Suurimpiin operatiivisiin riskeihin kuuluu merkittävä alueellinen vedenjakeluhäiriö. Riskienhallintatoimiin sisältyvät vedenjakelun ohjausjärjestelmän täysimääräinen käyttöönotto ja investointiohjelman mukainen toimintavarmuutta lisäävien laiteasemien ja rinnakkaisten vedenjakeluyhteyksien rakentaminen.

Vesihuollon veden- ja jätevedenpuhdistuksen kriittisten kemikaalien saatavuuden heikentyminen sekä ostopalveluiden ja

materiaalien saantivaikeudet tunnistettiin merkittäviksi operatiivisiksi riskeiksi. Ostopalveluiden ja materiaalien saanti pyritään turvaamaan varmistamalla, että omista varastoista ja tukkurivarastoista löytyvät tarvittavat osat verkostokorjauksiin. Sopimuksia tehdään myös tukkurivarastojen kanssa ja hankintasopimuksissa huomioidaan jatkuvuudenhallinta.

Henkilöstöriskejä vähennetään pitämällä yllä HSY:n mainetta hyvänä työnantajana, hallituilla, oikein kohdennetuilla rekrytoinneilla, rekrytointijärjestelmän kehittämisellä, koulutuksella ja vahvistamalla osaamista avaintehtävissä useammalle henkilölle. Riskikartoituksessa tulivat esille HSY:n tietojärjestelmiin liittyvät riskit. Käytetään teknologiaa, jota on saatavissa eri järjestelmätoimittajilta. Tietojärjestelmätoimittajien auditointi ja seuranta sekä yhteydenpito tietojärjestelmätoimittajiin kuuluu myös riskienhallintatoimenpiteisiin. Tietojärjestelmäsovimusten valvontaa on tehostettu.

Vantaan Energia jätevoimalan mahdollinen toimintahäiriö on tunnistettu merkittäväksi riskiksi. Riskienhallintatoimenpiteisiin kuuluvat varautuminen ennakoimattomiin seisokkeihin Ämmässuolla sekä voimalalle toimitettavan jätteen laadun tarkkailutoimenpiteet.

Vahinkoriskit

Tunnistettuja suurimpia vahinkoriskejä ovat runkovesijohdon rikkoutumisen tai viemäröinnin aiheuttama merkittävä henkilö- tai omaisuusvahinko kolmannelle osapuolelle, vakava tulipalo vesi- tai jätehuollon tuotantolaitoksella, pinta- ja pohjaveden/ maaperän pilaantuminen sekä HSY:n työturvallisuusriskit. Jätteidenkäsittelystä ja kaatopaikkojen jälkihoidosta muodostuvien likaisten vesien käsittelyyn ja johtamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota jo siitäkin syystä, että toiminta Ämmässuolla ja Seutulassa laajenee ja siirtyy entistä enemmän pinnoitetuille, huonosti vettä läpäiseville kentille. Riskinä on pinta- ja pohjavesien sekä maaperän laadun pilaantuminen. Henkilövahinkojen osalta esim. kaivantotyöt ja tuotantolaitoksilla tehtävät operatiiviset työt ovat riskialtis alue. Toimialojen johtoryhmät seuraavat työsuojelun kannalta olennaisia tapahtumia säännöllisesti sekä käsittelevät vuosittain työsuojelutilastot.

Strategiset riskit

HSY:n toimintaan vaikuttavat maineriskit. Jos tuotetut palvelut ja asiakaskohtaamiset eivät kaikilta osin vastaa asiakkaiden odotuksia, seurauksena on asiakaspalautteen lisääntyminen ja maineriski. Järjestäytyneen rikollisuuden uhka organisaatiolle on myös tunnistettu riskiksi. Hankintaprosessia tarkastellaan mahdollisten väärinkäytösten näkökulmasta. Ympäristölupiin, rakennuslupiin ja kaavoitukseen liittyy HSY:n toimintaan vaikuttavia riskejä. Lupiin liittyy aikataulu- ja kustannusriskejä. Ääritapauksessa suunnitellulle toiminnalle ei saada lupaa tai lupa ei mahdollista suunnitelmien mukaista

toimintaa. Riskienhallintatoimenpiteisiin kuuluvat rakennuslupien, ympäristölupien ja kaavoituksen hallinnan selkeä vastuujako HSY:ssä

Taloudelliset riskit

Taloudellisesti merkittäviin rakennusurakkasopimuksiin, ICT-järjestelmäsovimuksiin, jätteenkuljetussopimuksiin ja kemiaalien sekä raaka-aineiden ostosopimuksiin sisältyy sopimusriskejä. Taloudellisista riskeistä nousivat riskikartoituksessa esille myös mahdolliset suunnittelu- ja rakentamisvirheet investointiprojekteissa. HSY:n lainasalkun korkoriskiä hallitaan pitämällä lainakorkojen suojausaste riittävällä tasolla.

Avainlukuja (1 000 euroa)	2020 Ennuste	2019 Toteuma
Vesihuolto		
Toimintatuotot	272 651	275 901
Toimintakulut	-105 543	-102 675
Toimintakate	168 308	175 452
Tilikauden yli-/alijäämä	12 276	22 997
Toimintatuotot/toimintakulut (%)	252,8	263,0
Henkilöstökulut toimintatuotoista -%	9,8	9,1
Vuosikate/poistot (%)	114,5	128,6

Avainlukuja (1 000 euroa)	2020 Ennuste	2019 Toteuma
Jätehuolto		
Toimintatuotot	99 079	99 892
Toimintakulut	-83 680	-78 829
Toimintakate	15 398	21 064
Tilikauden yli-/alijäämä	486	5 906
Toimintatuotot/toimintakulut (%)	118,4	126,7
Henkilöstökulut toimintatuotoista -%	8,2	7,6
Vuosikate/poistot (%)	99,3	136,5

Avainlukuja (1 000 euroa)	2020 Ennuste	2019 Toteuma
Seutu- ja ympäristötieto		
Toimintatuotot	5 111	5 026
Toimintakulut	-5 218	-4 818
Toimintakate	-107	209
Tilikauden yli-/alijäämä	-297	-36
Toimintatuotot/toimintakulut (%)	97,9	104,3
Henkilöstökulut toimintatuotoista -%	51,1	48,8
Vuosikate/poistot (%)	56,3	85,4

"Metropolian tahtotilana on olla osaamisen rohkea uudistaja ja tulevaisuuden aktiivinen rakentaja. Vuonna 2020 Metropolian toiminnan fokuksessa ovat jatkuva oppiminen ja opiskelijälähtöinen ohjaus, vaikuttavat innovaatiokeskittymät, kyvykäs ja motivoitunut henkilöstö sekä selkeä toiminnanohjaus".

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n toimialana on ylläpitää ammattikorkeakoulua ja harjoittaa ammattikorkeakoulun koulutusaloihin liittyvää koulutus- ja muuta toimintaa.

Avainlukuja (1 000 euroa)	2020 Ennuste	2019 Toteuma
Toimintatuotot	100 408	98 285
Toimintakulut	-94 188	-90 383
Toimintakate	6 220	7 902
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 414	1 707
Toimintatuotot/toimintakulut (%)	106,6	108,7
Henkilöstökulut toimintatuotoista -%	68,1	67,7
Vuosikate/poistot (%)	65,7	122,8
Avainlukuja (1 000 euroa)	1-4/2020 Toteuma	2019 Toteuma
Investoinnit	-5 170	-9 136
Oma pääoma	43 272	43 584
Pitkäaikaiset velat	140	582
Taseen loppusumma	65 417	68 338
Kassavarat	4 422	3 207

Hallitus

Puheenjohtaja: Kuittinen Henri

Jäsenet: Ekman Kalevi, Hämäläinen Kirsti, Lehto-Häggroth Elina, Lipponen Martti, Markula Valtteri, Pohjolainen Liisa, Rinta-Aho Harri, Saxholm Tuula

Toimitusjohtaja: Konkola Riitta

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Metropolian tahtotilana on olla osaamisen rohkea uudistaja ja tulevaisuuden aktiivinen rakentaja. Vuonna 2020 Metropolian toiminnan fokuksessa ovat jatkuva oppiminen ja opiskelijälähtöinen ohjaus, vaikuttavat innovaatiokeskittymät, kyvykäs ja motivoitunut henkilöstö sekä selkeä toiminnanohjaus.

1. Jatkuva oppiminen

Vuonna 2020 jatkuvassa oppimisessa panostetaan yksilöllisten oppimiskäytäntöjen ja palvelujen kehittämiseen (ml. koulutustarjonnan modularisointi), monimuotoisten opetusmenetelmien ja oppimisympäristöjen rakentamiseen ja hyödyntämiseen, opiskelijälähtöiseen ohjaukseen sekä opetuksen ja oppimisen laadun kehittämiseen.

2. Vaikuttavat innovaatiokeskittymät

Metropolian ilmiölähtöiset innovaatiokeskittymät mahdollistavat uuden tavan oppia, tuottaa ratkaisuja ja tehdä monialaista yhteistyötä koko yhteiskunnan parhaaksi. Innovaatiokeskittymät yhdistävät Metropolian jatkuvan oppimisen, TKI-toiminnan elinkeinotoiminnan ja kumppanit yhteisten haasteiden ja mahdollisuuksien äärelle.

Vuonna 2020 fokuksessa on:

- opiskelu- ja yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen innovaatiokeskittymissä

- toiminnan vaikuttavuuden varmistaminen ja näkyväksi tekeminen
- strategisten kumppanuuksien vahvistaminen ja käynnistäminen
- kampusten alustojen ja TKI- ja yrittäjyyspalveluiden rakentaminen ja kehittäminen.

Metropolia on mukana alkuvuodesta käynnistyneessä Jätkäsaari Mobility Labissa yhteistyössä Forum Virium Helsingin ja muiden kumppanien kanssa. Kyseessä on innovaatioalusta älyliikenteelle, joka kokoaa yhteiskehittämään teeman parissa toimivat yritykset, kaupungin toimialat, kaupunkilaiset ja tutkimuslaitokset.

- Asiakaslähtöiset hyvinvointi- ja terveyspalvelut -innovaatiokeskittymän toiminnan keskiössä on asiakaslähtöisten palvelujen kehittäminen
- Puhtaat ja kestävät ratkaisut -innovaatiokeskittymän Puhtaat ja kestävät ruokajärjestelmät -teema-alueella alkoi kaksi uutta hanketta. Ne vahvistavat Metropolian osaamista kaupunkiruoantuotannossa sekä mahdollistavat Urban Farm Labin kehittämisen avoimena oppimis- ja TKI-ympäristönä.
- Tieto-ohjattu rakentaminen -innovaatiokeskittymässä kehitetään Myllypuron kampuusta aidoksi älykampusseksi, joka toimii oppimis- ja TKI-ympäristönä muun muassa kestävän kehityksen ja käyttäjätyytyväisyyden näkökulmista.
- Toimiva ihmisten kaupunki -innovaatiokeskittymä emännöi kestävän kaupunkikehityksen työpajaa Myyrmäen kampuksella.
- Älykäs liikkuminen -innovaatiokeskittymässä keskityttiin tulevaisuuden työelämä -teemaan tavoitteena valmistaa nopeasti muuttuvalle alalle tarvittava osaaminen.

3. Elinkeinotoiminta

Metropolia tavoittelee elinkeinotoiminnallaan kestäväää kasvua. Elinkeinotoiminnan ensimmäiseen vuosikolmannekseen vaikutti koronaviruksen aiheuttama toimintaympäristön merkittävä muutos. Metropolian tilauskanta on kuitenkin vahva, vaikka alkuvuoden koulutusten laskutus käynnistyi oletettua hitaammin.

Koulutusviennin myyntiponnistelut painoutuivat alkuvuodesta koulutusvientiyhtiö EduExcellence Oy:n johdolla maantieteellisesti Kiinaan, Mexicoon ja Kolumbiaan. Muiden yhteistyökumppanien kanssa kohdemarkkinoina ovat Intia ja Pakistan.

Koronakriisi kirittää Metropoliaa verkkokoulutusten kehittämisessä ja mahdollisten etäpääsykokeiden järjestäminen Suomessa helpottaa myöhemmin tänä vuonna Kiinassa ja mahdollisesti Intiassa toteutettavien etäpääsykokeiden toteuttamista.

4. Kyvykäs ja motivoitunut henkilöstö

Tärkein onnistumisen mahdollistaja Metropolian toiminnassa on kyvykäs ja motivoitunut henkilöstö. Vuonna 2020 fokuksessa on hyvä johtaminen ja esimiestyö, yhteisöllinen, rohkea, uudistuva ja kansainvälinen toimintakulttuuri sekä kattava ja tasavertainen osaamisen ja suoriutumisen johtaminen.

Metropolia vaihtoi vuoden 2020 alussa työnantajajärjestäytymisensä Avaintyönantajat Avainta ry:stä Sivistystyönantajat ry:hyn. Näin ollen noudatettava työehtosopimus muuttui huhtikuun 2020 alusta lukien.

Koronavirusepidemiasta seurannutta etäopetukseen ja työskentelyyn siirtymistä tuettiin. Esimiehiä tuettiin etätyöskentelyn organisoinnissa ja tiimien etäjohtamiseen liittyvissä kysymyksissä sekä suunniteltiin henkilöstön hyvinvointia ja terveyttä sekä esimiestyötä tukeva toimenpideohjelma, jonka toteuttaminen aloitettiin huhtikuussa.

5. Selkeä toiminnanohjaus

Toiminnanohjauksen selkeyttämisellä tavoitellaan kokonaisuutta, jossa vuosittaiset johtamisen prosessit linkittyvät toisiinsa ajallisesti ja sisällöllisesti loogisesti. Ensimmäisellä vuosikolmanneksella kerättiin palautetta prosessien toimivuudesta päälliköitä osallistaen.

Tiedolla johtamisen kehittäminen on Metropoliaassa jatkuvaa työtä. Teema on fokuksessa vuonna 2020, sillä monet taustajärjestelmät ovat vaihtuneet viime vuonna.

Tuloskehitys ja investoinnit

Metropolian liikevaihto oli 33,8 miljoonaa euroa aikavälillä 1.1.-30.4.2020. Se kasvoi edellisen vuoden vastaavasta jaksosta 5,5 %. Liikevaihto kasvoi 1,8 miljoonaa euroa johtuen sekä OKM:n perusrahoituksen, että hankerahoituksen kasvusta.

Toimintakulut (sis. poistot) olivat yhteensä 33,3 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat edellisestä vuodesta 6,5 %. Henkilöstökulut 21,4 miljoonaa euroa kasvoivat edellisestä vuodesta 10,8 %. Henkilöstökulut olivat 63,4 % liikevaihdosta (1-4/2019 60,4 % liikevaihdosta). Poistot 2,4 miljoonaa euroa laskivat edellisen vuoden vastaavasta jaksosta 3,6 %.

Metropolian tulos kaudella 1.1.-30.4.2020 oli 0,20 miljoonaa

euroa tappiollinen (edellinen vuosi 0,86 miljoonaa euroa voitollinen). Tulosta heikensivät henkilöstömäärän lisäyksen lisäksi erityisesti poikkeuksellisen suuret rahoituskulut, jotka aiheutuivat sijoitusomaisuuden ja rahoitusarvopapereiden arvostamisperiaatteen muutoksesta ja koronaviruksen aiheuttamasta ko. erien markkina-arvon alenemisesta.

Toimintakauden investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat yhteensä 4,6 milj. euroa. Investoinnit jäivät 3,3 milj. euroa alle budjetoidun. Investoinnit rahoitettiin tulorahoituksella.

Ympäristöasioiden hallinta

Metropolian toiminta keskitetään 21 kampukselta neljälle vuosina 2017-2021: Arabiaan ja Myllypuroon Helsingissä, Myyrmäkeen Vantaalla ja Karamalmille Espoossa. Ympäristönäkökulma on otettu huomioon osana kampusten suunnittelu- ja rakennusprojekteja yhteistyössä kiinteistöjen omistajien kanssa. Uudisrakennusten energiatodistukset ovat B-energialuokassa, jonka saavat rakennukset, joissa on hyvin matala energian tarve. Näin ollen Metropolian energiankulutus on vähentynyt merkittävästi vuosina 2017-2020.

Metropolian kampukset ovat vuokrakiinteistöissä. Myllypuron kampusta kehitetään älykampukseksi. Kampusten sähkö tuotetaan uusiutuvalla energialla.

Kampukset sijaitsevat hyvien liikenneyhteyksien varrella. Liikuminen kampusten välillä on vähentynyt kampusten määrän vähentyessä. Metropolialla Myyrmäen ja Myllypuron kampuksilla on sähköautojen latauspisteet. Työmatkaedulla edistetään julkisen liikenteen käyttöä.

Metropolia nosti kestävä kehityksen strategiansa 2021-2024 keskiöön ja tulee pienentämään hiilijalanjälkeään merkittävästi. Ympäristöasioihin panostetaan tulevina vuosina vahvasti.

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen voimakkaat muutokset muodostavat suurimman toiminnallisen ja taloudellisen riskin Metropolian toiminnalle. Vuonna 2021 voimaan astuvan uusimman muutoksen on kuitenkin arvioitu olevan Metropolialle taloudellisilta vaikutuksiltaan positiivinen. Metropolian tulee edelleen lisätä organisaationsa joustavuutta ja dynaamisuutta, jotta reagointinopeus muutoksiin on jatkossa nopeampaa.

Metropolia on sitoutunut ulkopuolisten toimijoiden kanssa pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin, jotka aiheuttavat riskitekijöitä tulopohjan ja toiminnan muutostilanteissa. Yhtiön riskienhallinta huomioidaan strategisten tavoitteiden asetannassa, nii-

den perusteella tehdyissä toimenpideohjelmissa sekä Metropolian eri osa-alueiden budjeteissa.

Koronavirusepidemia aiheuttaa taloudellisia riskejä erityisesti TKI-toimintaan, kansainväliseen toimintaan sekä kotimaan liiketoimintaan.

Koko pandemian ajan johtoryhmä on seurannut tilannetta säännöllisesti ja raportoinut siitä hallitukselle. Tilanne on turvallisuuden ja perustoimintojen osalta pysynyt hallinnassa. Henkilöstö on pääosin etätyössä ja opetusta on siirretty etäopetukseksi. Poikkeustilanteessa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on tiivistetty ja järjestetty muun muassa webinaareja etätyöskentelyn tueksi.

Maaliskuun lopun tilanteen mukaan Metropolia oli käynnissä yhteensä 1397 opintojaksototeutusta, joista valtaosa on pystytty siirtämään etäopetukseksi. Opiskelijakunta METKA on käynnistämässä kyselyä etäopiskeluun liittyvistä kokemuksista. Parhailaan haetaan ratkaisuja kevään valintakokeiden järjestämiseen etänä.

Yksi esimerkki yhteistyöstä haastavassa tilanteessa on Metropolia Digiklinikka, joka on tarjonnut käytännön tukea etäopetukseen siirtymisessä ja digitaitojen haltuunottamisessa. Tavoitteena on kehittää hyviä konsepteista ja käytänteistä pysyviä.

Metropolia on kantanut yhteiskunnallista vastuuta antamalla lainaan erilaisia sairaalavälineitä ja suojavarusteita HUSin ja Helsingin kaupungin sairaaloiden käyttöön. Myös kesäajan avoimen ammattikorkeakoulutuksen tarjontaa on laajennettu ja opintoja tarjotaan lomautetuille tai työttömille maksutta.

Alkuvuonna jatkettiin Metropolian strategian 2021-2030 työstämistä valmistautumalla kesäkuussa pidettäviin Metropolian ja opetus- ja kulttuuriministeriön välisiin neuvotteluihin. Strategiaa korostuu entistä vaikuttavampi ja vastuullisempi ote.

Koronavirustilannetta seurataan Metropoliaa aktiivisesti. Metropolian kampukset avautuvat vaiheittain ja ovat auki 14.5. alkaen ma-pe klo 8-16. Etätyöskentelyä jatketaan, mutta välttämätön työskentely kampuksilla on mahdollista erillisten ohjeiden mukaisesti.

Tunnuslukujen laskukaavat

Kannattavuuden tunnusluvut

Toimintatuotot toimintakuluista (%)

$100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku kuvaa maksurahoituksen osuutta toimintamenoista.

Vuosikate poistoista (%)

$100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan tai kuntayhtymän keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihde 09 310 1641

www.hel.fi